

Pokój westfalski, 1648 r.

Artykuł V

28.X. Wolne rycerstwo Rzeszy, wszyscy poszczególni jego członkowie wraz ze swymi poddanyymi, lennami i alodiami* [...] mają na mocy Pokoju religijnego i niniejszego traktatu to samo stanowisko w zakresie praw religijnych i korzyści stąd płynących, które przysługuje wyżej wspomnianym elektorom, książętom i stanom i nie wolno przeszkadzać ani niepokoić go [tj. rycerstwa] w tych prawach pod żadnym pozorem, a ci, których niepokojono, mają wszyscy uzyskać przywrócenie do pierwotnego stanu. 30.XII. [...] postanowiono zgodnie, że stany obu religii będą nadal [...] przestrzegać [pokoju religijnego] i że nie należy przeszkadzać żadnemu stanowi w wykonywaniu prawa, które mu przysługuje w sprawie religii z tytułu zwierzchnictwa terytorialnego. [...]

Artykuł X

1. Następnie, ponieważ Najjaśniejsza Królowa Szwecji domagała się odszkodowania [...], przeto Majestat Cesarski [...] odstępuje Najjaśniejszej Królowej Szwecji i przyszłym jej dziedzicom i następcom królom [...] następujące korzyści [...].
2. Najpierw całe Pomorze Przednie [...], razem z wyspą Rugią [...]; razem z odłączonym od Pomorza Tylnego Szczecinem, Gardźcem, Dąbiem, Goleniowem i wyspą Wolin, łącznie z przepływającą Odrą i morzem [...]. [...]
9. [...] cesarz z Rzeszą włącza Najjaśniejszą Królowę i dziedziców Królestwa Szwecji w poczet bezpośrednich stanów cesarstwa, tak że na sejmy cesarstwa [...] powinni być zapraszani także i królowie Szwecji na podstawie tytułów książąt Bremy, Verden i Pomorza, jako też księcia Rugii i pana Wyszomierza [...].

* alodium – majątek ziemski nieobciążony zobowiązaniami feudalnymi

Wiek XVI–XVIII w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa: WN PWN, 1999, s. 241–242, 244, 246.

Praca z materiałem

1. Wymień główne postanowienia traktatu westfalskiego.
2. Korzystając z innych źródeł wiedzy, zbierz informacje o królowej Szwecji wspomnianej w tekście.
3. Podaj nazwy miast, w których podpisano pokój westfalski. Skorzystaj z innych źródeł wiedzy.
4. Wskaż na mapie miasta i terytoria wymieniane w tekście.